

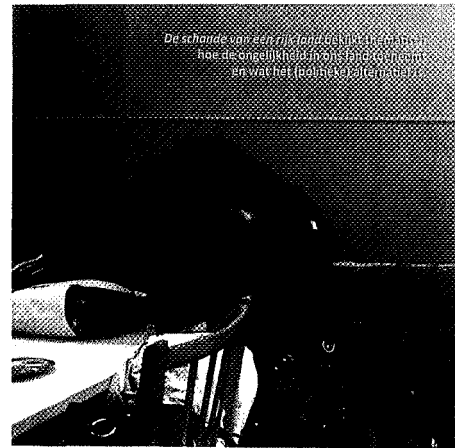
Solidariteit met koopkrachtige burgers

Titel De schande van een rijk land
Auteur Jan Béghin
Uitgever Roularta Books
Prijs € 12,95

door Jan Steyaert, lector Fontys hogescholen

Begin oktober 2009 publiceerde *The Lancet* een boeiend artikel over de toegenomen levensverwachting in westerse landen. Het is echt een hoeraverhaal. De auteurs voorspellen dat de meeste kinderen die na 2000 zijn geboren de gezegende leeftijd van 100 zullen halen. Dat worden nog pittig discussies over verdere verhoging van AOW- en pensioenleeftijd.

Maar er zit een addertje onder het gras. Verborgen onder de algemene stijging van de levensverwachting zitten enorme verschillen naar opleidingsniveau. Het gaat zo om een verschil in levensduur van vijf jaar tussen laag- en hooggeschoolden, en zelfs om een verschil van twaalf jaar in gezonde levensjaren. Laaggeschoolden sterven eerder en krijgen ook veel vroeger te maken met ouderdomsbeperkingen. Bovendien zijn die verschillende de afgelopen decennia niet verkleind, maar eerder toegenomen. Daar kan de Brusselse politicus Jan Béghin zich bijzonder druk om maken, net als over andere vormen van ongelijkheid. Hij publiceerde eerder dit jaar *De schande van een rijk land*. Oorzaken voor de toegenomen ongelijkheid zoekt de auteur bij het neoliberalisme en het casinokapitalisme. Maar daar blijft het niet bij. Niet alleen ondernemers en aandeelhouders treft schuld. Er is ook een politiek klimaat ontstaan waarin inkomensherverdeling niet meer op de agenda staat. Dus politici en hun kiezers dragen ook verantwoordelijkheid. Zij stonden toe dat er een ver-

Armoede in België

De schande van een rijk land

Jan Béghin
met een voorwoord van Prof. Rik Coolsaet

zorgingsstaat ontstond waarin verzekerden en verzorgen beter werden geregeld dan werken aan gelijkheid.

Meer zelfs, die verzorgingsstaat is een niet te verwaarlozen factor in de toename van ongelijkheid. Het 'profijt van de overheid' gaat immers meer naar burgers die al veel hebben, dan dat armen of laaggeschoolden van die overheid en publieke dienstverlening profiteren. Béghin verwijst naar het bekende Mattheus-effect, zoals Herman Deleeck dit fenomeen in 1983 noemde. Béghin beschrijft het vervolgens op het terrein van huisvesting, gezondheidszorg en onderwijs. Telkens ontstaat een beeld van omgekeerde solidariteit, namelijk met de koopkrachtige die meer van de overheid profiteert dan de armlastige burger. En zoals je van een politicus mag verwachten, blijft de auteur niet steken in een analyse van de problemen en een pleidooi voor verandering. Hij komt ook met tien concrete voorstellen om verandering te bereiken. Meteen wordt duidelijk dat het wegwerken van armoede meer vraagt dan individueel sociaal werk. Er is ook moed nodig om structuren in de samenleving aan te pakken die bijdragen aan die armoede. Dat doet denken aan coach Bert de Turck, en zijn pleidooi voor politiserende hulpverlening.

Jan Béghin schreef eerder een vergelijkbaar boek over Brussel. Met dit boek trekt hij zijn analyse door naar Vlaanderen en België. Op een aantal punten is er natuurlijk geen rechtstreekse doortrekking naar Nederland mogelijk. Maar de scherpte van Béghins analyse is zeker relevant, ook voor de Nederlandse situatie. ☒